

Asia: VN/34059/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vamian lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista.

Aikataulu

Uudistusten esitetty aikataulu on tiukka. Muutokseen valmistautumiseen olisi tarvittu enemmän aikaa. Suunnittelutyötä on haasteellista tehdä, nopeat muutokset tekevät talouden suunnittelusta - ja seurannasta hyvin haasteellista. Vamia ei kannata sitä, että muutos tehdään hyvin nopealla aikataululla ja muutetaan vain osaa kokonaisuudesta. Myös kustannusten seurantaan valmistautuminen olisi ollut hyvä tehdä etukäteen. Mikäli asia etenee esityksen mukaisesti, on tehtävä kahdenlaista rinnakkaista kustannusseurantaa, että toteutuneet kulut saadaan raportoitua ministeriön edellyttämällä tavalla.

Rahoitusjärjestelmä sekä rahoituksen jakauma

Esityksen mukaisesti rahoitus tulisi jakautumaan tasan oppivelvollisten ja jatkuvan oppimisen välillä. Vamiaa huolettaa, että oppivelvollisten koulutus nielee niin paljon rahoituksesta, että jatkuvaan oppimiseen suuntautuva rahoitus jää vähäisemmäksi. Vaikka oppivelvollisten määrä vuosien varrella laskee, on heidän tarvitsemansa tuki- ja ohjaustarpeet kasvusuunnassa. Myös OPVA-opinnoissa opiskelee paljon erityistä tukea tarvitsevia sekä maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita, tältä osin oppivelvollisiin sovellettava rahoitusmalli sopisi myös heidän opintojensa rahoitukseen. OPVA-polku on osoittautunut olevan hyvä polku ammatillisiin opintoihin heille, jotka tarvitsevat tukea opiskeluvalmiuksien kehittymiseen. Jos OPVA:n rahoitus heikkenee sen jäädessä jatkuvan oppimisen rahoituksen piiriin, on riskinä, ettei näitä opintoja pystytä enää samassa laajuudessa tarjoamaan.

Rahoitusjärjestelmä on nykyisellään hyvin monimutkainen ja sen ennakoitavuus ei ole kovin hyvä. Vamia pitää rahoitusjärjestelmän uudistusta tärkeänä asiana. Toisen asteen kehittämislinjaukset tulee tehdä harkiten ja antaa organisaatioille mahdollisuudet viedä jo aikaisemmin tehnyt muutokset rauhassa käytäntöön. Rahoitusuudistus tulisi toteuttaa kokonaisuutena niin, että oppivelvollisten ja jatkuvan oppimisen rahoitusta kehitetään rinnakkain. Mikäli perusrahoituksen painotusperusteita muutetaan, on tärkeää, että saatavalla rahoituksella on kannattavaa kouluttaa kaikkia tutkintotyyppisiä. Tärkeintä on, että rahoituksen kokonaistaso säilyy vähintäänkin samanlaisen kuin se on nyt. Esityksen mukainen valtionosuuden jakautuminen oppivelvollisiin kohdistuvaksi ja jatkuvan oppimiseen kohdistuvaksi olisi hyvä olla kirjattuna säädöksiin. Kun oppivelvollisten määrä vähenee, rahoituksen jakauman olisi hyvä vastaavalla tavalla muuttua.

Tutkintojen laajentaminen

Vamia pitää hyvänä, että opiskelijat voisivat esityksen mukaisesti sisällyttää opintoihinsa lukio-opintoja, korkeakouluopintoja sekä ammatillisia tutkinnon osia. Tämä lisää yhteistyötä eri koulumuotojen välillä sekä joustavoittaa opiskelujen suuntaamista opiskelijan tarpeiden ja intressien mukaisesti. Esitys koskee koko toista astetta, mutta se painottuu lähinnä ammatilliseen koulutukseen tehtäviin kehittämistoimiin. Esitykseen tulisi saada täydennystä siltä osin, miten lukio-opiskelijoiden kiinnostusta ja aitoja mahdollisuuksia suorittaa ammatillisen koulutuksen tutkinnon osia voitaisiin lisätä. Osaamistason nostamisen ja jatko-opiskeluvalmiuksien kehittymisen näkökulmasta Vamia näkee hyvänä, että tutkintoa olisi mahdollista laajentaa 30osp.

Järjestämislupaprosessi

Vamia näkee, että järjestämislupaprosessia tulisi keventää ja joustavoittaa, jotta ammatilliset oppilaitokset kykenevät nopeammin vastaamaan työelämästä tuleviin osaamisvaatimuksiin sekä alueellisiin muutoksiin. Vamian ehdotus on, että monialaisilla koulutuksen järjestäjillä olisi myös mahdollisuus laajasti järjestää kaikkea koulutusta. E erityisen kalliit sekä lupasäädelyt alat voitaisiin poissulkea tästä. On ymmärrettävää, että tätä vastuuta ei voi säilyttää pienten koulutuksen järjestäjien harteille. Esimerkkinä tällaisesta uudesta rakennemuutosalasta voidaan mainita mm. akkuteollisuus, jonka osaamistarpeet koostuvat nykytiedon mukaan useampien eri perustutkintojen ammattiosaamisesta (kone- ja tuotantotekniikka; kunnossapito, sähkö- ja automaatioala, tieto- ja viestintättekniikka; ICT-ala sekä prosessiteollisuusala). Lisäksi tarvitaan mm. rakennusalan osaamista, LVI-osaamista, puhtaus- ja kiinteistöalan sekä logistiikan osaamista. Monialaisilla oppilaitoksilla olisi osaamista ja mahdollisuuksia kouluttaa tähän tarpeeseen osaajia koko akkuteollisuuden arvoketjun eri osiin. Samoin tulisi mahdollisuus tarvittaessa järjestää esimerkiksi englanninkielistä koulutusta, mikäli alueella on tähän tarvetta.

Pakkala Susanna
Vaasan kaupunki / Vamia - Åsa Stenbacka, rehtori

